

Ülevaade advokatuuri kutsesobivuskomisjoni tööst

Viktor Brügel
Harju Maakohtu kohtunik

Advokatuuri kutsesobivuskomisjon on moodustatud vastavalt Advokatuuriseadusele (§ 29) 11 liikmelisena 5 aastaks.

Kutsesobivuskomisjoni kuuluvad:

- 1) kuus advokatuuri juhatuse nimetatud vandeadvokaati,
- 2) 2 kohtunike täiskogu valitud kohtunikku. 2010 aasta täiskogul oli kohtunikest valitud Tallinna Halduskohtu kohtunik Enno Loonurm, Harju Maakohtu kohtunik Viktor Brügel ja asendusliikmena Harju Maakohtu kohtunik Meeli Kaur.
- 3) Justiitsministri määratud Justiitsministeeriumi esindaja (Gunnar Vaikmaa)
- 4) prokuröride üldkogu valitud riigiprokurör (Jaan Naaber)
- 5) Tartu Ülikooli õigusteaduskonna nõukogu määratud õigusteadlane (Karin Sein)

Kutsesobivuskomisjon eksamineerib:

- advokatuuri astuda soovijaid ja advokaadikutse taotlejaid,
- viib läbi sobivustesti välisriigis omandatud kutsekvalifikatsiooni kohta
- annab juhatuse ülesandel hinnangu advokaadi kutsesobivuse kohta juhul kui advokaat ei ole läbinud advokatuuriseaduses (§ 34¹) ettenähtud täiendõpet või ei ole esitanud täiendõppe läbimise kohta andmeid.

Kutsesobivuskomisjon on otsustusvõimeline, kui kohal on vähemalt viis komisjoni liiget, kellest enamuse moodustavad vandeadvokaatidest liikmed.

Kutsesobivuskomisjoni istungit juhivad komisjoni esimees või tema määratud vandeadvokaadist komisjoni liige. Kutsesobivuskomisjoni esimeheks on praegu vandeadvokaat Urmas Ustav.

Advokatuuri astuja puhul kontrollitakse lisaks taotleja teadmistele ka tema isikuomadusi. Advokatuuri astuja sobivust advokaaditegevuseks hinnatakse kindlaksmääratud õigusteemal kirjutatud essee ja vestluse alusel.

Advokaadieksam koosneb suulisest ja kirjalikust osast.

Kirjalikus osas lahendatakse kirjalik kaasus eelnevalt kindlaks määratud ajal Advokatuuri ruumides. Kaasuse lahendamisel on eksamineeritaval õigus kasutada õigusakte, kommentaare ja Riigikohtu lahendeid.

Suulise eksami puhul tuleb vandeadvokaadi eksami sooritajal vastata 3-le küsimusele ja vanemabi ja abi eksami sooritajal 5-le küsimusele. Ettevalmistusaeg on 10 minutit ja abivahendite kasutamine ei ole lubatud.

Vandeadvokaadi eksami sooritajal on võimalik endal valida valdkond, milles ta soovib eksamit anda, kas eraõigus, karistusõigus ja kriminaalmenetlus, riigi põhikord ja haldusõigus või tsiviil – ja haldus menetlusõigus. Vandeadvokaadi vanemabi ja -abi eksamiküsimused hõlmavad kõiki põhilisi õigusharusid.

Hindamine toimub 10 punkti süsteemis. Eksam loetakse positiivselt sooritatuks, kui eksamineerijate poolt antud hinnete keskmine hinne iga küsimuse osas on 5 või enam punkti.

Juhul kui mingi küsimuse osas jääb keskmine hinne alla 5 punkti loetakse eksam mittesooritatuks. Alla 5 palli hinde puhul on taotlejal võimalik 6 kuu möödudes uuesti eksam sooritada.

Kuna eksamitaotlejate järjekord advokatuuris ulatub poole aastani, siis on 2010-2012 läbi viidud aasta jooksul 24-25 eksamit, so 2-3 eksamit kuus ja eksamipäeval eksamineeritakse keskmiselt 5 inimest. Koos kirjalike tööde läbivaatamisega kulub ühe eksaminandi eksamineerimiseks ca 1 tund.

Möödunud 3 aasta jooksul on advokaadiksamitelt läbi käinud 344 inimest, kellest sooritas edukalt eksami 278 eksaminandi ja ebaõnnestus 66, seega iga viies, st edukalt sooritajate osakaal 81 %, mis on olnud aastate jooksul enam-vähem stabiilne näitaja. Möödunud 2012 aastal viidi läbi ka 18 advokaatide hindamisvestlust, mille läbis edukalt 16 advokaati, kaks ei ilmunud kohale ja on tänaseks advokatuurist lahkunud.

Seonduvalt advokatuurieksami korraldusega võib niipalju lisada, et on moodustatud töögrupp advokatuurieksami läbiviimise korra muutmiseks, st kirjalikule osale e. kaasusele peaks lisanduma veel erinevate vastusevariantidega kirjalik test või hakkab test kirjalikku kaasust asendama. Põhjenduseks on mulle teadaolevalt asjaolu, et kuna eksami kirjaliku osa kaasused, mida on nii vandeadvokaatide kui abide ja vanemabide puhul ca 40, on olnud kasutusel juba pikemalt aega, mistõttu on nad muutunud eksamitaotlejatele eelnevalt kättesaadavaks ja nende nõ. uudsus on kaduma läinud, samas on kaasuste uuendamine mahukas töö.

Minu kui väljastpoolt advokatuuri oleva komisjoniliikme arvamuse kohaselt tundub, et advokaadiksam on korraldatud hästi ja advokatuuri juhatus ning advokaatidest komisjoni liikmed suhtuvad komisjoni töösse tõsiselt ja eksamitel kellelegi hinnaalandust ei tehta. Minuksamipraktikas on olnud juhtum, kus ka õigusteaduse doktor ei suutnud suulist eksamit edukalt läbida. Usun, et ka teised kohtunikest komisjoni liikmed jagavad arvamust, et komisjoni töös osalemine on olnud kaksamikomisjoni liikmete enda jaoks ennastarendav ja huvitav.